



דברי

הכפר

ארבעת המינים

"פרי עץ הדר" - אלו ישראל. מה אתרוג זה יש בו טעם וריח, כך ישראל, יש בהם בני אדם שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים.

"כפות תמרים" - אלו ישראל. מה התמרה הזו יש בה טעם ואין בה ריח, כך ישראל, יש בהם בני-אדם שיש בהם תורה ואין בהם מעשים טובים.

"וענף עץ-עבות" - אלו ישראל. מה הדס יש בו ריח ואין בו טעם, כך ישראל, יש בהם בני-אדם שיש בהם מעשים טובים ואין בהם תורה.

"וערבי נחל" - אלו ישראל. מה ערבה זו אין בה טעם ואין בה ריח, כך ישראל, יש בהם בני-אדם שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים.

ומה הקדוש-ברוך-הוא עושה להם? לאבדן אף אפשר. אלא אמר הקדוש-ברוך-הוא: יקושרו כולם אגודה אחת והם מכפרים אלו על אלו.

(ויקרא רבה ל')



22/9 - גב' לברט
- גב' פרנק
24/9 - קצי ויטהם

ימי נשואין

22/9 - שולמית וג' וני פרנק
22/9 - שרה ודוד דבולט
24/9 - לואי ואלפי נתן
25/9 - רותי והרבי ג' קסון
28/9 - רות ויצחק גולן

הודעה לחתולים

היצאנה ליט לפיקביק בועדה
ליום שישי ה- 29/9, בשעה
חמש אחה"צ עד שבת באותה
שעה.

תבחומזר לרות באי
ומשפחתה במרת
האם

* גם אנחנו תרמנו במשהו להצלחת
הפעולה מעבר לגבול השבוע - פעמיים
300 "ג' ריקנים" של מיים!

* בציגנו בקואופרטיב ה"גליל העליון"
הסתובבו זועפים וחפזי ראש עקב
השביתה שהכריזה התאגדות בעלי
המשאיות. "אין זאת סיבה לשביתה"
אמר אחד מהם. "כבראה הסיבה האמיתית
היא שרוצים להפגין כח לקראת עונת
ההדרים". "זאת לא דרך" הוסיף השבי.
"להקים מחסומים בכבישים ולהכות
בזהגים - ואחר כך לתת לערבים
להוביל את ההובלות!"

* בענף החולה התחיל קטיף הכותנה לפני
כשבוע, ועד להופעת גליון זה מקורים
לגמור 300 דונם שהוא כשליש מן
השטח הכולל. על מים היבול מוקדם
לדבר. במפטה לוקחים שתי דוגמאות
מכל חבילה שמגיעה, ושולחים לבדיקה.
אך התוצאות עדיין לא בתקבלו.

* כפי שאולי ידוע לציבור ישנו בזהג
"להחתים" כל ילד העובר מן הגן
לבית הספר ב"ספר החתימות".
כשנחתמו ילדי "כזרת", התברר שגם
המורה וגם המטפלת חתמו באותו ספר
לפני כ... שנים. כל הזוכים
במסיבה התרגשו!

* היה זה רעיון יפה לערוך בערב
"כל בדרי" סימפוזיון בנושא
"השקפות בועזר בימינו". רק שתי
הערות לי: א. אולי כשתערך פגישה
דומה בפעם הבאה, כדאי שכמה מן
המשתתפים יכיזו מראש תקציר
השקפותיהם. ב. אם המטרה היתה החלפת
דעות בין צעירים לבין אנשי הציבור
מחו"ל, מוטב לא להזמין חברים
מבוגרים. ואז תהיה ההצלחה גדולה
יותר.

* בודע לנו כי 6 בנים מכיתת "טובות"
התנדבו לעבוד בבריכות כדי להוציא
משלוח דגים בזמן. יישר כוחכם!

ולשם מה וועדת חגים, וועדת כלבים, וועדת משק?
בדמה לי שקיבוץ מחליט להקים את וועדותיו משגי טעמים
עיקריים.

א. בושא מסריים אינו מכוסה על ידי וועדות קיימות או שאינו
מכוסה די הצורך.

ב. בושא מסריים הוכרז כבעל חשיבות מכרעת ויש ללמוד אותו
ולטפל בו בצורה מיוחדת.

המצבים האמורים אינם קבועים בהיי קיבוץ ולכן קורה ומחסלים
וועדה, מחלקים תפקידי וועדות בצורה שונה, או מרחיבים וועדה.
בקיבוץ מנהיגים שינויים לפי הצורך. למשל, למשך מספר שבועות לא הייתה
לבו וועדת משק והמזכירות, אשר הוכנה בהתאם, שמשה כהנהלה מרכזת.
כמו-כן לא מן הנמנע שיהיה צורך בעתיד להקים וועדה המטפלת בחברים
קשישים, וזאת לא כדי ליצור מהם חברה בפרדת אלא כדי להשאיר אותם
בתוך החברה.

כך גם פועלת וועדת הבנים מאז שהיא הוקמה. לא כמגדל שן העומה
בבירוד מהודר מחוץ לקיבוץ, אלא כוועדה אשר מתיחסת למצבים המיוחדים
וממליצה לוועדות האחרות איך לפעול בהם, כל אחת בתחומה.
אך לא מבזה הוועדות וסמכויותיה הוא העיקר.

לקיבוצנו אין בסיון רב בקליטת בנים ובנות אחרי שרות צבאי.
אך דבר אחד צריך להיות לבו ברור עם הנסיון המועט שיש. והוא, שאין
מצבים שזכרון לחתוך אדם חד וחלק ולומר: "הבן השתחרר, שיחליט כן או
לא, ואז הוא יהיה כמו כולם". זהו פישוט, אשר סכנה רבה בשקפת ממנו.
לא נשיג שום מטרה אם נתעלם בצורה זו מהעובדה שיש התלבטות, צורך
לתהות ולחשוב, הבלי קליטה והזדהות, מבט לעתיד אישי ובבית חיים.
לא נעזר להתגבר על תופעות מורכבות אלה אם לא נדע להתייחס אל הפרט,
וגם להטיק מסקנות לגבי הכלל. כלום אנו חושבים שבני קיבוץ יחליטו
על חבורות כפי שעשו זאת המייסדים או כפי שעושים זאת עוליט?

ההתייחסות השונה שלהם בזמננו מרקע אחר וממצב אישי אחר. הרי
הם אינם תוצר של חיבור תבועתי, האומר תלויות, ויתור על מותרות
ירידת רמת החיים, והתרחקות מחיי הבורגנות של ההורים. הבנים גדלו
באווירה שהחדירה להם יום ולילה כי לדרישותיהם העקיפות והישירות
(החיבור הקיבוצי בכלל) יש מקום גבוה בסדר העדיפויות שלנו. אין
להתפלא איפוא, שרמת הציפיות שלהם היא גבוהה. כך חזכנו אותם, ואין
לצפות ש"סגירת ברז" פתאומית תתקבל בהבנה או באהדה.

עם זאת איננו תומך בשיטת כפפות המשי. ההרגשה שאנו עוטפים
את הבנים בצמר גפן, גם היא מביאה להתנגדות לקיום וועדת בנים. על
אף שיש כמה תופעות המצביעות על זכויות טענה זאת - ולא דוקא מתוך
פעילות של וועדת בנים - איננו מקבל אותה בכלל.

מילה בסגנון "במסקים אחרים". נודע לי מכמה מקורות ששילוב
הדורות מתקדם טוב יותר בקיבוצים אשר בהם יש לצעירים הרגשה שיש קול
המזוהה כקול הצעירים ולא רק קולות בודדים הצבועים בכלל. מי שרואה
בזה קבוצת לחץ לא מתחשב בתוצאה הרצויה של שילוב דורות.

עלינו ללמוד את הבושא, ליזום יוזמות, ליצור דפוסים ומקובלות,
כי על ידי אמצעים שגרתיים בלבד לא ייקלטו בבנינו בקיבוצנו.

התרשמותי מאד ממכתבו של אילן מלפני שבוע, ומזרישתו לשמור על מסורת יהודית. אמנם לפי דעתי, קשה לקבוע, מהי הצורה המתאימה ביותר לחוג את ראש השנה.

אפשר להביא שמאז הרובן הבית לא היו רקודים כלל בערב ראש השנה בקהילות יהודיות בגולה. רקדו במוצאי יום כיפור, בו באצחו אבחה עמוקה, והרשו לעצמם קצת להתפרק. לכן, קשה לקבל את ההצחה של אילן שדווקא בערב זה מקובל לרקוד רקודים ישראליים טיפוסיים (כגון ההורה הרומבית, הדבקה הערבית או ריקוד תימבי זה או אחר).

אבי מטכמה עם אילן שבחגים אחדים, למשל בחג העמצאות, יש בהחלט מקום לריקודי עם "ישראלים". לרוב החגים בקבעה מראש צורת חגיגתם לפי מסורת הקלאית, היסטורית או שביהם יחד. לגבי הימים הנוראים אבו "הציבור החילוני" מוצאים את עצמם במבוכה. אם לחרוג מן הדפוסיים שקבלנו בילדותנו, עלינו ליצור בעצמנו תבנית חדשה לבטא את הרגשותינו על סף השנה החדשה.

אבי עוד במצב של גשש בחיפושים אלה, ודוקא השנה בראה לחברים רבים שמארגבי התכנית לרה"ש מצאו ביטוי בכון. על אף הדכאון לאחר הרצח במיכון, התוכנית הוכיחה את עצמה.

יתכן שהצדק עם אילן בטענתו שאין לרקודי סלון מקום בתוכנית כזו, ואם כן, הבה נגמור שאין בכלל טעם לרקודים בערב זה. עובדה שחברים רבים לא השתתפו, ולא התעוורה דרישה ספונטנית להורה משמחת.

ואם לא בכלול רקודים בתוכנית, נמשיך במסורת יהודית עתיקה יומין, אשר גם עובדה על דרישתנו היום.

שמחה

הודעה מטעם וועדת בריאות

מפאת האחריות והעבודה הרובצת על אחות אחת ובכדי להקל על עבודת התורבות והחלטנו:

החל מיום ראשון הראשון באוקטובר שנה זו תהיה המרפאה פתוחה בשעות הבקר והצהרים בשעות הרגילות 8.00 - 9.00
10.30 - 12.30
ובשעות אחה"צ מ- 15.45 - 16.15 במקום בערב.

סידור זה יאפשר התחלקות בתורבות בין האחיות.

אבו חוזרים: החל מראשון לאוקטובר תהיה המרפאה פתוחה אחה"צ בין השעות 15.45 - 16.15 במקום בערב.

להזכיר לחברים: שוש סולומון אינה בתורבות בביתה עד להודעה חדשה.

היום ה-20 - מילבן - כמובן שהמשפחה השאירה אותי בצד הכביש והלכו לראות את הכנסייה המפורסמת. הככר לפני הכנסייה מלא ירזים.

והנה איש בחמד צותן להן גרגירים כדי להאכיל את הירזים. בעצם האיש הבחמד מצלט, מצלט עוד פעם ועוד פעם. בהגי מחייך בהנאה עד שהאיש אומר לו "בוא איתי לשלם ואתן לך תמורה". איפה התמורה? שואלת האחות הגדולה, "ישלח" אומר אביה. "טפס" תומרת הבת "לא ישלח" ואמא מוסיפה "דווקא באיטליה אתה צותן כסף בלי לקבל שום דבר!" בהגי בהיסוס מה "בטח ישלח".

סוף הסיפור מפי הנהג - אחרי שאף תמורה לא הגיעה משך חודש, כתבתי מכתב חריף מאד והודיתי בפני המשפחה שאמבט צדקו. והנה יום אחרי כתיבת המכתב הגיעו כמה תמורות גדולות יפות וצעובות. צויך להאמין בבגי אדם.

היום ה-21 - ממילבן לורוצציה. צסיעה בלי משהו מיוחד. שלו, שקט, צורמלי. פרברי רוצציה. אוי לי איזה כאבים פתאום! כל המעינים צופלים לי! עשן יוצא בעצבים גדולים, יש רעש איום מהפיסטונים שלי. משהו רציני קרה לי ודווקא בסוף הנסיעה. בזהירות רבה, מוביל בהגי אותי לחציון ומחפש מוטך, ועשן לבן עבה רודף אחרי כל הדרך... גשם שוטף והמשפחה בכל זאת רוצה להצות מורוצציה. בהגי מחליט למסור אותי לאלה שבאים אחרינו ושהם ידאגו לריפוי.

היום ה-22 - פרידה מהמשפחה והעברה לבאים אחריה. בהגי סיפר עוד סיפור הרפתקאות. שקח אותי בלילה לפגוש את החברה הנאה. השאיר אותי והלך לבמל. שם הודיעו לו שהצוטעים לא ירדו עד הבקר. חשב לחזור אלי בדרך קצרה. התחיל ללכת בשעה 100 אחר הצות בין התעלות הריקות מכל איש. יותר מטעה טוטט לבד להדיים של גלים דופקים בדפנות הגוצדולות העצובות. על הגטרנים מעל לתעלות לבו ההיפים שהם חלק בלתי צפרד מבוגר העיר. פרט להם אין צפט לשאול את כיוון הדרך. בהגי חשב שהפעם יטוטט עד אור היום או שקבוצת בריזנים בטח יטודו אותו. איכשהו הגיע בחזרה אלי, יותר במזל מבשכל. 3 שעות טיבה ושוב בדרך לבמל כדי לפגוש את בעלי החדשים. אם יהיה לי עוד כח אולי אמשיך ביומצי גם בנסיעה אתם.

לאחר חילופי הדברים בסימפוזיון על מהות החינוך היהודי יש אולי
 ערך לשמוע בענין זה כמה מהשגותיו של מרטין בובר: "תחיית היהדות פרושה
 תחיית הדתיות היהודית. אומר הנבי דתיות ולא אבי מתכוון. איני אומר
 דת ואיני מתכוון אליה. דתיות היא רגשו של אדם המיוחד לעולם. רגש
 ההתפלאות וההערצה שבאדם לכך שמעבר לחילופיותו ותלותו קיים משהו מוחלט
 ומתפרץ והולך מתוכו. הדתיות היא היסוד היוצר. הדת היא היסוד המארגן.
 דתיות מנחילה מחדש עם כל אדם צעיר, שהרי מרטיט אותו. הדת אומרת לכפות
 עליו את מערכתה, שבקבעה קבע עולם. דתיות פרושה פעילות, קיום יחסי
 בראשית אל המוחלט: דת פרושה סבילות, קבלה שמקבל האדם על עצמו את
 החוק העובר בקבלה. דתיות אין לה מטרה אלא עצמה, ואילו לדת יש תכליות.
מתוך דתיות קמים הבנים על האבות (הדגשה שלי) בכדי למלא את אלהיהם הם,
 אלהים של עצמם; מתוך דת מרטיעים האבות את הבנים, על שאינם בנותנים
 שיכפו עליהם את אלהיהם. דת פרושה קיום הקיים. דתיות פרושה חידוש,
 התחדשות".

איננה

הערות לשאלת "הרנסנס הדתי"

הפעם אבי מבקש להסתפק בכמה הערות לגבי הנושא שיעל מעלה בכתבתה
 הכתובה בטעם טוב המעוררת מחשבות (וללא עקיצות) גם את הביטוי של
 "בפריפריה של החברה" בודאי כתוב בהיסח הדעת.

מה הם הבתונים שמהם יעל מסיקה את המסקנה שמסתמן אצלנו "רנסנס
 דתי" בתוך החברה שכזאת - ולא רק אצל יחידים? יעל מתיחסת בעיקר
 לקבילות שבת ומכסי החגים.

היות וזה קרוב לשלושה חדשים שאבי מכין את התוכניות לקבלת שבת
 (וראש הטבה) אפשר כבר לבדוק מה הם הקווים הכלליים לפיהן ערוכות
 תכניות אלה:

הדבר הברור ביותר לכל עין בוחנת הוא העדר כל פולחן דתי.
 כלולים רק אלמנטים "מסורתיים" (כגון הדלקת נרות, תקיעת שופר, תפוח
 ודבש) או הקראות מהמקורות. כל טכס דתי היה כולל ברכות ותפילות ואנו
 במצעים באופן קפדני ביותר מהכללת ברכות - לא על הנרות, לא על היין
 או כל תפילה אחרת. יוצא מהכלל: בפסח ובראש שהשנה הטכס כולל
 ברכת קידוש על היין ו"שהחייבו".

גם תקיעת השופר למען שחרור יהדות רוסיה - ללא ברכה (אם שמת
 לב, יעל, ההקדאה המלווה ביטאה רק מטאל לבנו להסרת הגזרה של הכופר) -
 לא מהרה תפילה אלא מבהג יהודי עתיק של מתן ביטוי לשעת הרום.

אבי מסכים שיש מקום לדיון - ולפני זה ללמוד - על כל השאלה
 שעוררת במיוחד מבחינת ההשלכות של השאלה לגבי הדור הבא. אבל אם כך
 צריך לבסס את הדיון על ראיה זכובה של העובדות.

אנסי

ג.ב.

אבי מסתמש בהערות אלה במילה "דתי" שלא כהרגלי. היות והמונח
 מקובל גם אם הוא מטעה והשימוש בו הוא אחד הגורמים של שיבוש היחסים
 בין "החילוניים" וה"דתיים" - שבי מובחים חסרי משמעות בשאלת מהות
 היהדות.

כשקראתי את מאמרה של יעל ז' על צביון השבת והחגים במשקבו, עלתה בדעתי שאלה אחת - ממה את פוחדת, יעל?

האט את פוחדת שכל הציבור יהפוך באופן פתאומי לדתיים קבאיים, אחרי שמיצת תפילה או קטע מכתבי הקודש?

האט את פוחדת שטכס קצר לקבלת השבת או החג יזיק לילדינו, וכתוצאה מזה יצאו בני אדם פחות טובים או מושלמים? אפילו אם ידעו שאחרי מסוייט של הציבור לא משלים בדיוק עם צורת ההתנסאות בטכס. האם העימות עם חלק קטן מהמסורת היהודית העתיקה יגרום להם לתסביכים בעתיד? יש תופעות הרבה יותר שליליות בקיבוץ שגם את בורדאי לא משלימה אתן ושקשה לך להסביר אותן לילדיך.

או האט את פוחדת שילדיך דווקא כן ימצאו משהו יפה בתחום חיים שאת אינך מוצאת כמשמעותי? וזה לא מקרה כה בדיו, שדור אחד ימצא משמעות עמוקה בתחום שהדור הקודם שלל.

המעט מהמסורת שאנחנו הכבסנו לחיינו בורדאי לא מסמל עדיין רבסנס דתי. אינני רואה שבקרוב בלך כולנו להתפלל שלש פעמים ביום.

בשבילי העיקר הוא שאנו חוגגים ביחד, ושאו עושים זאת בזמנים שבהם חגנו יהודיים במשך אלפי שנים, ושבהם חוגגים היום בכל תפוצות הגולה.

החגיגה בצורתה היא אחד מיסודות חיינו המשותפים. אף אחד אינו מתנגד שאנו חוגגים את חגי ישראל, אז מדוע שלא בחגוג גם מדי שבוע? זה קושר אותנו זה לזה, וככל שאנו גדלים כציבור, צריכים למצוא דפוסים טובים שיעזרו לקשור אותנו. גם לילדים ולנוער חשובה טכסיות מסוימת בחייהם ומסורת שהזרים עליה מדי זמן קצוב. זה בותן הרגשת צחירות, ומעלה את קיום האדם מעל הדאגות היום-יומיות.

בקשר לתוכן יש גם לי הסתייגויות מדי פעם, בגלל קטע סתום בקריאה, או בצוץ לקוי. אך אינני רואה בזה נזק בפשי שייגרם לאף אחד. התוכן כולל בדרך כלל קריאה מהתנ"ך (שאת בעצמך אוהבת), ושירה בציבור. מוכרחים לחפש קטעים שיהיו משמעותיים לרוב הציבור. אפשר גם להכניס צורות חדשות לטכס, ואף אחד לא יתנגד לזה אם זה ברוח השבת או החג ובטעם טוב.

מלבד הקשר שנוצר בין משתתפי החגיגה (פה, בין חברי הקיבוץ) חייבים גם לחתור לקראת מטרה יותר מופשטת, והיא הקשר לעם היהודי. אינני חושבת שתתנגדי למטרה זו - טיפוח ההזדהות עם שאר עמנו.

העובדה שאנחנו חוגגים בערב שבת, או מקיימים חג מסויים, או צמים ביום הכיפורים, יחד עם מליצנים יהודים בכל העולם, הוא דבר בפלא. (דווקא התפילה שהזכרת, בקשר ליהדות בריה"מ, היא מקשרת בימינו את רוב יהודי העולם). נאיבת תוכן החגים והשבת מהמסורת היהודית קושרת אותנו לעבר העשיר של העם היהודי, וזאת אפשרות שלא קיימת בתרבויות רבות.

שנה טובה

שירים לחג הסוכות

סוכות

פטיש מסמר נקח מהר
סוכה לבנות בנים ובנות
ל-ל-ל- . . .

קרשים נקח וענפים
קשט הגג לכבוד החג
ל-ל-ל- . . . 8

סכתי

סכתי הסכה נהדרת ירוקה
לי רק מחכה
סבא יש לי יש לי סב
וזקן לו צח רחב
הוא אותי אוהב כל כך
סכתי יכס בסכך
סכתי . . .

מן הבקר עד הליל
היא עומדת לה בצל
לבושה היא עד הגג
מקשטת ליום חג
סוכתי . . .

ארץ זבת חלב

ארץ זבת חלב ודבש
כי בשמחה תצאו

כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון
ההרים והגבעות יפצחו רנה
ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה
צהלי ורנני יושבת ציון
הללויה

יששור

יששור מדבר וציה
וחגל ערבה
ותפרח כחבאלה
כי נבקעו במזיבר מים
ונחלים בערובה

עזי וזמרת יה

עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה
עזוד וגבור יה גיבור מלחמה

קול רינה

קול רינה וישועה
באהלי צדיקים
ימין ה' עושה חיל

חג אסיף

חג אסיף חג אסיף
כן ירבה וכן יוסיף
בשדה בגן בנזיר
כבר חלף בציר קציר
חג אסיף נחוג בשיר
חג אסיף . . .
עמלים אנו יום יום
לא נייעף ולא נדם
ולחג אסיף נוביל
פרי עמל ופרי שלום
חג אסיף . . .

אורחים לחג

יום טוב לנו חג שמח
ילדים נגילה נא
לסכתנו בא אורח
אברהם אבינו ברוך הבא
יחד את החג נחוג
בלולב הדס אתרוג
הו! האח נשמח מאד
ובמעגל נרקוד
2 - יצחק אבינו ברוך הבא
3 - יעקב רוענו ברוך הבא
4 - משה רבנו ברוך הבא
5 - שלמה מלכנו ברוך הבא

מלאו אסמינו בר

מלאו אסמינו בר
ויקבינו יין
בחינו הומים
הומים מתינוקות
ובהמתנו פורה
מה עוד תבקשי
מאתנו מכורה
ואין עדין

שנה טובה

חג סוכות של"ג

הדלקת נרות

ש מ ו ר אח יום השבת לקדשו כאשר צוך ה' אלהיך: ש ש ת ימים
תעבד ועשית כל מלאכתך: ו י ו ם השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה
כל מלאכה:

ו פ ר ו ש סוכת שלום עלינו ועל כל בני ישראל ואמרו א מ ן

קריאה מהתורה ליום סוכות:

בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחגו את חג ה'
שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון: ולקחתם לכם
ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם
לפני ה' אלהיכם שבעת ימים: וחגתם אתו חג לה' שבעת ימים בשנה
חקת עולם לדוריכם בחדש השביעי תחגו אתו: בסכת תשבו שבעת ימים
כל האזרח בישראל ישבו בסכת: למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי
את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים א נ י ה' א ל ה י כ ם:

קריאה על כוס היין

ו י כ ל ו השמים והארץ וכל צבאם: ו י כ ל אלהים ביום השביעי
מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ו י ב ר ך
אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים
ל ע ש ו ת:

וידבר ה' אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
לאמר בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג
הסכות שבעת ימים לה': ביום הראשון מקרא
קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו

ל ח י י ם !